

Список використаної літератури

1. Нова динаміка вищої освіти і науки для соціальної зміни і розвитку: Всесвіт. конф. з вищ. освіти – 2009 (UNESCO, Париж, 5–8 лип. 2009 р.). URL: http://eige.europa.eu/resources/digital_agenda_en.pdf (дата звернення: 17.03.2018)
2. Diagnoza stanu szkolnictwa wyższego w Polsce : Raport cząstkowy. Europejski Fundusz Społeczny. 2009. URL: https://www.nauka.gov.pl/g2/oryginal/2013_05/fa5b19e372e1bed45db817b8380c8468.pdf (дата звернення: 17.03.2018)
3. Szkolnictwo wyższe dane wstępne stan w dniu 30.11.2015. URL: <http://www.nauka.gov.pl> (дата звернення: 30.03.2018).
4. Szkolnictwo wyższe dane wstępne stan w dniu 30.11.2016. URL: <http://www.nauka.gov.pl> (дата звернення: 30.03.2018).
5. Siwińska B. Raport «Studenci zagraniczni w Polsce 2015». Study in Poland URL: http://www.studyinpoland.pl/konsorcjum/index.php?option=com_content&view=article&id=6922%3Araport-qstudenci-zagraniczni-w-polsce-2015&catid=220%3A115-newsletter-2015&Itemid=20 (дата звернення: 30.03.2018).

G. Batycho

INTERNATIONALIZATION OF THE HIGHER EDUCATION: POLISH EXPERIENCE FEATURES

During 10 years of systematic reform of higher education Poland has gained valuable experience in the field of internationalization which has raised the competitiveness of Polish universities on the European market of educational services. The variability of applicant selection forms and benefits for Polish universities graduates in relation to employment attract a lot of students from countries outside the European Union to study in Poland. Studying in Polish universities is considered by them as «personal integration» into the European space which provides opportunities for stable career growth and successful self-realization.

Keywords: internationalization, European market of educational services, Republic of Poland, university

УДК 378:004]: [37.018.43:004](438)(477)

Белан В. Ю.

СТАН ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ПОЛЬСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ

У тезах розглядаються стан інформатизації вітчизняної та польської освіти та європейське законодавство, яке регулює інформатизацію освіти та сприяє розвитку ІКТ та цифрових компетентностей в учнів, студентів та вчителів з викладачами. Крім того, вказується важливість використання дистанційного навчання під час освітнього процесу, як складової основи інформатизації освіти, зокрема, у вищій освіті Республіки Польща. Зокрема, описується діяльність центрів дистанційного навчання, які діють при польських університетах.

Ключові слова: інформатизація освіти, електронне навчання, інформаційно-комунікаційні технології, центри дистанційного навчання, ЄС, Республіка Польща, Україна.

Сьогодні розвиток технологічних засобів телекомунікацій і зв'язку, масове поширення та використання мультимедійних комп'ютерних програм створює об'єктивні передумови для удосконалення освітніх технологій, зокрема, й для впровадження нових форм здобуття освіти широкими верствами населення.

Однією з таких форм є інформатизація освіти, яка у відносно нещодавно прийнятій новій комплексній стратегії розвитку ЄС «Європа 2020» і, відповідно, програмі «Освіта та професійна підготовка 2020» (Education and Training 2020 – ET 2020), була визначена проіоритетним і головним напрямком рамкової цифрової компетентності, якою мають володіти рівноцінно, як вчителі, так і викладачі разом з учнями/студентами.

Крім того, цифрова компетентність розглядається як один із ключових факторів освіти, враховуючи і відкриту освіту, у програмі «Освіта та професійна підготовка 2020» [1]. Цифрова компетентність передбачає впевнене та критичне використання доступних технологій інформаційного суспільства для повсякденного спілкування, роботи та відпочинку.

Варто зазначити, що Європа була піонером онлайн-навчання (Британський відкритий університет, Тюбінгенський університет, інші), проте протягом останніх десятиріч лідерство у сфері МООС (*Massive open online course* – Масові відкриті онлайн-курси) перемістилось у США, де потужно працюють такі провайдери онлайн-освіти як Coursera, Udacity і edX, пропонуючи понад 400 різних курсів для навчання з охопленням близько 3 млн. осіб, які навчаються.

Особливе місце в процесах інформатизації освіти надається формуванню готовності вчителів до неї, а також стандартизації їх цифрової компетентності. Як зазначають американські дослідники освіти Л. Томас (L. Thomas) та Д. Кнезек (D. Knezek), в умовах формування цифрового світу та глобалізації освіти значення стандартів зростає. Вони стають гарантією того, що учні закінчуватимуть навчання готовими до світу праці та здатними зробити свій внесок у розвиток

суспільства; а вчителі та керівники шкіл будуть спроможними використовувати переваги інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ) у своїй професійній діяльності [3].

Огляд національних ІКТ-стратегій в освіті країн Європейського Союзу засвідчує, що вони відбивають затверджений ЄС у 2010 році «Цифровий порядок денний для Європи» (Digital agenda for Europe), охоплюючи широкий спектр різних напрямів – від забезпечення населення електронними послугами до створення швидкої безпечної широкопasmової мережі, з метою допомогти населенню [4]. Такий стан справ підтверджується рейтингом країн світу за рівнем розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в країнах світу – ICT Development Index), де Європейські країни посідають перші місця. Так, за даними 2017 року в першу десятку країн входять такі: I – Ісландія (індекс 8,98), II – Південна Корея (індекс 8,85), III – Швейцарія (індекс 8,74), IV – Данія (ідекс 8,71), V – Великобританія (індекс 8,65), VI – Гонконг (індекс 8,61), VII – Нідерланди (індекс 8,49), VIII – Норвегія (індекс 8,47), IX – Люксембург (індекс 8,47), X – Японія (індекс 8,43) [5].

Для України, яка посідає 79 місце в рейтингу, з історичних причин актуальним є досвід країн Центральної Європи, зокрема, Польської Республіки, яка у цьому рейтингу належить значно вище 49-те місце. Республіка Польща демонструє позитивний приклад євроінтеграції, адже на законодавчому рівні займається розбудовою інформаційного суспільства, зокрема його поширенням ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій) в освіті. Беручи до уваги, що ICT Development Index є комбінованим показником (за 11 параметрами), важливо ознайомитись з досвідом використання технологій дистанційного навчання в університетах Польщі і в перспективі провести порівняльний аналіз з розробкою рекомендацій для вітчизняних університетів та інших навчальних закладів.

Якщо брати до уваги інформатизацію вітчизняної освіти, то, як зазначив відомий український вчений В. Мадзігон у своїй Доповіді на Загальних зборах НАПН України, яка була представлена 10 листопада 2011 р., рівень проникнення Інтернету в повсякденне життя українця на той час становив 23% на противагу Польщі, де він був 51% [6]. Звісно, цей показник дещо змінився за останні роки, зрісши до 64,8% вже у 2017 році, чому сприяло прийняття у тому ж 2011 році Національної стратегії розвитку освіти на 2012–2021 роки, прийнятої III Всеукраїнським з'їздом працівників освіти, яка визначила інформатизацію освіти одним із пріоритетних напрямів модернізації вітчизняної системи освіти.

Крім того, ще 4 лютого 1998 року Верховною Радою України був прийнятий Закон України «Про Національну програму інформатизації» [7]. Остання редакція була прийнята від 02.12.2012 року. У самому Законі, зокрема зазначалося, що інформатизації освіти є одним із довгострокових пріоритетів соціально-економічного, науково-технічного, національно-культурного розвитку країни. Інший же Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки», прийнятий 9 січня 2007 року, передбачав зокрема забезпечення комп'ютерної та інформаційної грамотності населення, насамперед шляхом створення системи освіти, орієнтованої на використання новітніх ІКТ у формуванні всебічно розвиненої особистості [8].

На противагу Україні, стратегічні цілі у сфері інформатизації Республіки Польща було закладено в Стратегії Національного розвитку Польщі, яка була прийнята 25 вересня 2012 року Радою міністрів Польщі. У ній, зокрема, вказується, що сучасна Польща нерівномірно розвинена з точки зору того, що називається «цифровим суспільством». Близько 65% поляків користуються Інтернетом, але, однак, є значні відмінності у використанні Інтернету залежно від таких показників як: освіта, вік і місце проживання населення. Хоча у документі зазначається, що у найбільш розвинених країнах світу доступ до ІКТ значно поширений, але у Польщі, на жаль, немає відповідного рівня. Тому для підвищення конкурентоспроможності Польщі передбачається надання однакового рівня доступу до технологій та інфраструктури, а також до контенту та послуг та цифрової грамотності, відповідно до стандарту Європейського Союзу.

Загалом у країнах ЄС задля поліпшення рівня інформатизації європейської освіти була створена Комплексна програма реалізації європейської стратегії інформатизації освіти, яка передбачає виведення локальних електронних освітніх ресурсів на загальноєвропейський і загальносвітовий рівні. На повістку денну винесено створення стратегічних партнерств, таких, наприклад, як Європейська Асоціація Університетів, в яких здійснюється дистанційне навчання, яке розвинулося, у тому числі, завдяки інформатизації освіти. За даними спеціального дослідження на період започаткування програми лише третина із 200 європейських університетів мали відповідний досвід у цьому напрямі [9].

Деякі польські університети також належать до Європейської Асоціації Університетів, в яких безпосередньо здійснюється інформатизація освіти, завдяки спеціалізованим центрам дистанційного навчання, які діють при них. У цих центрах, зокрема, готують майбутніх вчителів професійних технічних предметів. Серед них: Гірничо-металургійна академія у Кракові та діючий при ній Центр електронного навчання (пол. Centrum e-Learningu Akademii Górniczo-Hutniczej), який функціонує ще з 1996 року і є одним з найдавніших у Польщі, а також Польський віртуальний університет (пол. PUW – Polski Uniwersytet Wirtualny) [10].

На жаль, вітчизняних університетів, які належать до Європейської Асоціації Університетів, в яких безпосередньо здійснюється інформатизація освіти, немає, але є подібні за функціями центри дистанційного навчання, зокрема: Український інститут інформаційних технологій в освіті (при НТУУ «КПІ» ім. І. Сікорського), Центр Дистанційної Освіти ВНТУ та Факультет дистанційного навчання Хмельницького національного університету [11].

Серед вищезазначених центрів дистанційного навчання значний досвід дистанційного навчання накопичено Польським віртуальним університетом (надалі – ПВУ; заснований у 2002 р.), який є одним із лідерів серед подібних закладів Центрально-Східної Європи. Упродовж своєї 15-річної історії діяльності університет випустив понад 20 тисяч випускників.

Студенти та учні онлайн-курсів ПВУ отримують знання під керівництвом вчителя, при цьому працюючи у групах, і виконуючи індивідуальні та групові завдання. Вони беруть участь у різних дискусіях, комунікуючи через Інтернет (дискусійний форум, чат). Вчитель уважно стежить за графіком і часом, активізує учнів, ставить завдання, веде дискусію, відповідає на питання, оцінює виконану роботу.

Осередком для навчання, місцем зустрічі та місцем спільної роботи є платформа дистанційного навчання. Навчальна платформа дозволяє керівнику контролювати роботу студента, на підставі якої ставиться відповідна остаточна оцінка. Велике значення під час навчання у Польському віртуальному університеті має вміння працювати у групі та спілкуватися з іншими людьми для обміну ідеями та досвідом. Насамкінець кожен з учнів чи студентів складає екзамен у будівлі Польського віртуального університету [10].

Якщо брати до уваги вітчизняні, то серед них найвідомішим і найпрогресивнішим є Український інститут інформаційних технологій в освіті (УІТО НТУУ «КПІ» ім. І. Сікорського), банк дистанційних курсів якого складає понад 200 дистанційних курсів навчальних дисциплін за різними напрямками знань, зокрема: інформаційні технології; економічні, технічні, гуманітарні та фундаментальні науки. Навчання за окремими дистанційними курсами відбувається через сайт УІТО. Термін навчання 2 – 3 місяці, в залежності від складності дистанційного курсу [12].

Список використаної літератури

1. Education and Training in Europe 2020: Responses from the EU Member States. Eurydice, 2013.
2. European Association of Distance Teaching Universities. URL: <https://eadtu.eu/members/current-members> (дата звернення: 28.03.2018).
3. Thomas L. G., Knezek D. G. Information, communications, and educational technology standards for students, teachers, and school leaders. International Handbook of Information Technology in Primary and Secondary Education 2008. Vol. 20. P. 333–348.
4. Цифрова програма для Європи (Digital agenda for Europe). URL: http://eige.europa.eu/resources/digital_agenda_en.pdf (дата звернення: 17.03.2018)
5. ICT Development Index 2017. World ranking. URL: <http://www.itu.int/net4/ITU-D/idi/2017/#idi2017rank-tab> (дата звернення: 28.03.2018).
6. Мадзігон В. М. Інформатизація освіти в Україні: стан, проблеми, перспективи : доп. на загал. зборах НАПН України (10 лист. 2001 р.). Комп'ютер у школі та сім'ї. 2008. №8.
7. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 4.02.1998 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80> (Дата звернення: 17.03.2018)
8. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки Закон України : від 9.01.2007 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/537-16> (Дата звернення: 17.03.2018)
9. European Association of Distance Teaching Universities. Current members. URL: <https://eadtu.eu/members/current-members> (Дата звернення: 17.03.2018)
10. Polski Uniwersytet Wirtualny. Kursy online. URL: <https://www.puw.pl/pl/kursy> (дата звернення: 17.03.2018)
11. Перелік центрів дистанційного навчання, рекомендованих Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України. URL: <http://vnz.org.ua/dystantsijna-osvita/tsentry-do> (дата звернення: 17.03.2018).
12. Український інститут інформаційних технологій в освіті (УІТО НТУУ «КПІ» ім. І. Сікорського. URL: <http://uiite.kpi.ua/ua/resources/dc.html> (дата звернення: 17.03.2018).

V. Belan

THE STATUS OF INFORMATIZATION OF POLISH AND UKRAINIAN EDUCATION

The theses describes the status of informatization of domestic and Polish education and European laws that regulates the informatization of education and the promotion of ICT and digital competencies for students and teachers. In addition, the importance of using distance learning during the educational process as an integral part of the basis of informatization of education, in particular, in higher education of the Republic of Poland, is indicated. In particular, describes the activities of distance learning centers which operate at Polish universities.

Keywords: informatization of education, e-learning, information and communication technologies, distance learning centers, the EU, Republic of Poland, Ukraine.